

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України «Про засади розмежування та
розподілу повноважень між рівнями публічного врядування»

1. Мета

Метою проєкту Закону України «Про засади розмежування та розподілу повноважень між рівнями публічного врядування» (далі – проєкт акта) є визначення правових засад розмежування та розподілу повноважень органів місцевого самоврядування різних рівнів, а також органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на основі принципів субсидіарності та децентралізації, що сприятиме усуненню конфлікту компетенцій між різними рівнями та органами публічного врядування, підвищенню ефективності публічного врядування, забезпеченню доступності та якості надання публічних послуг, а також ефективному використанню бюджетних коштів.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено на виконання:

індикатора 9.3 Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244-р;

завдання 58 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2025 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 11 лютого 2025 р. № 4228-IX;

заходу 1 завдання 145 плану пріоритетних дій Уряду на 2025 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2025 р. № 1003-р;

заходу 1 рекомендації Європейської Комісії 1 кластеру 1 «Основи процесу вступу до ЄС. Функціонування демократичних інституцій та реформа державного управління» плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 березня 2025 р. № 300-р;

заходу 1 стратегічного результату 3 Дорожньої карти з питань реформи державного управління, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 р. № 475-р.

Відповідно до статті 4 Європейської хартії місцевого самоврядування, ратифікованої Законом України від 15 липня 1997 р. № 452/97-ВР (далі – Хартія), головні повноваження і функції органів місцевого самоврядування визначаються конституцією або законом. Однак це положення не перешкоджає наділенню органів місцевого самоврядування повноваженнями і функціями для спеціальних цілей відповідно до закону. Повноваження, якими наділяються органи місцевого самоврядування, як правило, мають бути повними і виключними. Вони не можуть скасовуватися чи обмежуватися іншим, центральним або регіональним органом, якщо це не передбачене законом. Тим не менш, в певних областях вимагаються взаємодоповнюючі дії різних рівнів влади за умови, що втручання центральних або регіональних органів виконавчої влади відбувалося відповідно до чітких законодавчих положень.

Відповідно до частини третьої статті 143 Конституції України органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади. Держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Кулеба Олексій Володимирович

Сертифікат [6FA97849F1B2570D04000000A5C701008C030600](#)

Дійсний з [03.02.2025 12:47:00](#) по [03.02.2026 12:47:00](#)

Міністерство розвитку громад
та територій України

66/33/63-26 від 21.01.2026

коштів Державного бюджету України або шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків, передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності.

Водночас у галузевому законодавстві часто відсутнє розділення повноважень публічного врядування на власні та делеговані, повноваження різних рівнів та органів публічного врядування дублюються, що призводить до правової невизначеності та розмивання відповідальності, та, як наслідок, неефективної їх реалізації. Також відсутня чіткість щодо джерел фінансування цих повноважень, що призводить до наділення органів місцевого самоврядування повноваженнями без належного фінансового забезпечення їх виконання, і як наслідок погіршення якості надання публічних послуг на місцях.

Серед причин вищезазначених проблем є відсутність чіткого законодавчого визначення засад, принципів, умов та критеріїв розмежування та розподілу повноважень між рівнями та органами публічного врядування, їх класифікації, підходів до фінансового забезпечення.

Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р, передбачено, що одним із шляхів подолання проблем у сферах місцевого самоврядування та територіальної організації влади є розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності; розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади.

З огляду на викладене, проєкт акта спрямований на визначення засад, принципів, умов та критеріїв розмежування та розподілу повноважень між рівнями та органами публічного врядування (далі – розмежування повноважень) та забезпечення органів публічного врядування належними ресурсами, співмірними з обсягом їх повноважень з метою підвищення ефективності публічного врядування, забезпечення доступності та якості надання публічних послуг.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується визначити:

- правову основу розмежування та розподілу повноважень;
- принципи розмежування повноважень;
- рівні та органи публічного врядування для цілей цього Закону;
- класифікацію повноважень органів публічного врядування;
- критерії розмежування власних та делегованих повноважень місцевого самоврядування, а також критерії розмежування повноважень між рівнями місцевого самоврядування;
- умови делегування повноважень держави місцевому самоврядуванню;
- особливості реалізації повноважень держави та місцевого самоврядування в умовах воєнного чи надзвичайного стану;
- ресурсне забезпечення реалізації повноважень органів публічного врядування;
- межі автономії органів місцевого самоврядування в прийнятті рішень;
- відповідальність органів місцевого самоврядування за реалізацію повноважень.

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Кулеба Олексій Володимирович
Сертифікат [6FA97849F1B2570D04000000A5C701008C030600](#)
Дійсний з [03.02.2025 12:47:00](#) по [03.02.2026 12:47:00](#)

Міністерство розвитку громад
та територій України

66/33/63-26 від 21.01.2026

Крім того, проектом акта пропонується доручити Кабінету Міністрів України протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом розробити та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законодавства, що впливають із цього Закону, в частині розмежування повноважень органів місцевого самоврядування різних рівнів, а також органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади відповідно до засад, визначених цим Законом.

4. Правові аспекти

Основними актами законодавства у даній сфері правовідносин є Конституція України, Європейська хартія місцевого самоврядування ратифікована Законом України від 15 липня 1997 р. № 452/97-ВР, Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про правовий режим воєнного стану», інші закони, що визначають повноваження органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень акта не потребуватиме додаткового фінансування з державного або місцевого бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта не потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Розробленню проекту акта передували широкі консультації з заінтересованими сторонами.

Зокрема при Мінрозвитку створено Робочу групу з питань розмежування повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади за принципом субсидіарності, до складу якої увійшли народні депутати України – представники різних Комітетів Верховної Ради України, представники галузевих міністерств, органів місцевого самоврядування та їх асоціацій, експерти програм і проектів міжнародної технічної допомоги. Також в рамках відповідної Робочої групи працювали підгрупи за різними напрямками і сферами державної політики.

Консультації з заінтересованими сторонами також відбулись у «страсбурзькому форматі» за модерації Ради Європи.

Проект акта стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, у зв'язку з чим проект акта було надіслано на всеукраїнським асоціаціям органів місцевого самоврядування.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація об'єднаних територіальних громад» погодила проект акта без зауважень.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» погодила проект акта із зауваженнями, які не враховано.

Відповідно до § 39 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 листопада 2011 р. № 1156), всеукраїнські асоціації органів місцевого самоврядування «Всеукраїнська асоціація громад» та

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Кулеба Олексій Володимирович
Сертифікат [6FA97849F1B2570D04000000A5C701008C030600](#)
Дійсний з [03.02.2025 12:47:00](#) по [03.02.2026 12:47:00](#)

Міністерство розвитку громад
та територій України

66/33/63-26 від 21.01.2026

«Українська асоціація районних та обласних рад» вважаються такими, що погодили проєкт акта без зауважень.

Проєкт акта не стосується місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

Проєкт акта стосується зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та спрямований на виконання індикатора 9.3 Плану України та плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року, а також Дорожньої карти з питань реформи державного управління.

Проєкт акта за предметом правового регулювання не стосується Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини (висновок Міністерства юстиції України щодо відповідності проєкту акта положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини від 14 жовтня 2025 р. № 5294-5.4-25).

У проєкті акта відсутні положення, що впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи проєкту акта не проводилися.

8. Прогноз результатів

Прийняття акта дозволить визначити правові засади для розмежування та розподілу повноважень сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів, районних та обласних рад, органів виконавчої влади за принципом субсидіарності, що дасть змогу забезпечити доступність та покращити якість надання публічних послуг населенню.

Реалізація положень акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, ринок праці, рівень зайнятості населення, громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп, екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами.

Віце-прем'єр-міністр з відновлення України –
Міністр розвитку громад та територій України

Олексій КУЛЕБА

_____ 2026 р.

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Кулеба Олексій Володимирович
Сертифікат [6FA97849F1B2570D04000000A5C701008C030600](#)
Дійсний з [03.02.2025 12:47:00](#) по [03.02.2026 12:47:00](#)

Міністерство розвитку громад
та територій України

66/33/63-26 від 21.01.2026